

Regeringens proposition

2005/06:7

Vissa kommunalekonomiska frågor

Prop.
2005/06:7

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 september 2005

Bosse Ringholm

Sven-Erik Österberg
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I de kommunala utjämningsystemen – systemet för kommunalekonomisk utjämning för kommuner och landsting och systemet för kostnadsutjämning för kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade – saknas det inskränkningar när det gäller rätten för en kommun respektive ett landsting att, först i samband med ett överklagande till regeringen, göra gällande fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut om bidragens och avgifternas storlek. I propositionen föreslås att sådana fel och brister i underlaget för beslutet, som en kommun eller ett landsting påtalar först i samband med ett överklagande av Skatteverkets slutliga beslut, skall få beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

I systemet för kommunalekonomisk utjämning ges compensation till kommuner som under en följd av år haft positiva eller negativa befolkningsförändringar av större omfattning. Det saknas emellertid regler som möjliggör en sådan compensation till landsting. I propositionen föreslås att den del av compensationen för befolkningsförändringar som beror på eftersläpande intäkter vid snabb folkmängdsökning även skall gälla för landsting.

Det s.k. kommunkontosystemet är ett compensationssystem för kommuners, landstings och kommunalförbunds ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet m.m. De konton hos Riksgäldskontoret från vilka ersättning utbetalas till kommuner, landsting och kommunalförbund för ingående mervärdesskatt som inte får dras av enligt mervärdesskattelagen (1994:200), föreslås avskaffas från och med 2006. Uttagen från systemet skall i stället avräknas direkt mot en inkomsttitel på statsbudgeten. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer

föreslås vidare få föreskriva eller, i enskilda fall, medge att ansökan om ersättning m.m. får lämnas i elektronisk form. Prop. 2005/06:7

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	8
2.4	Förslag till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.....	9
2.5	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	13
2.6	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	14
3	Ärendet och dess beredning.....	15
4	Ändrade bestämmelser om överklagande av beslut i de kommunala utjämningsystemen.....	16
4.1	Bakgrund.....	16
4.2	Förslag till inskränkning av möjligheterna att beakta fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut ..	17
5	Komplettering av systemet för kommunalekonomisk utjämning ...	20
5.1	Bakgrund.....	20
5.2	Förslag till kompensation för landsting med kraftig befolkningsökning.....	21
6	Förändringar av reglerna om ersättning för kommuners och landstings kostnader för mervärdesskatt	24
6.1	Bakgrund.....	24
6.2	De s.k. kommun- och landstingskontona hos Riksgäldskontoret avskaffas	24
6.3	Elektroniska ansökningar om ersättning och årsuppgifter	26
7	Ikraftträdande	27
8	Ekonomiska konsekvenser	27
9	Författningskommentarer	28
9.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.....	28
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	28

9.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	29
9.4	Förslaget till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting	29
9.5	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	30
9.6	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	30
Bilaga 1	Författningsförslag i promemorian Begränsning av möjligheten att åberopa nya omständigheter vid överklagande av beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen m.m. (dnr Fi2005/2263).....	31
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Begränsning av möjligheten att åberopa nya omständigheter vid överklagande av beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen m.m. (dnr Fi2005/2263)...	34
Bilaga 3	Författningsförslag i promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt (dnr Fi2004/4921)	35
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt (dnr Fi2004/4921).....	39
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	40
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	43
	Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 15 september 2005.	44

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2005/06:7

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning,

2. lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

3. lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

4. lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och lands-
ting,

5. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),

6. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

Härigenom föreskrivs att 8 och 20 §§ lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

För varje kommun beräknas standardkostnaden för

1. förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg,
2. förskoleklass och grundskola,
3. gymnasieskola,
4. individ- och familjeomsorg,
5. barn och ungdomar med utländsk bakgrund,
6. äldreomsorg,
7. befolkningsförändringar, och
8. bebyggelsestruktur.

För varje landsting beräknas standardkostnaden för hälso- och sjukvård.

För varje landsting beräknas standardkostnaden för

1. hälso- och sjukvård, och
2. befolkningsförändringar.

En standardkostnad beräknas också för kollektivtrafik. Kostnaden fördelas mellan kommuner och landsting enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

20 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 18 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som har påtalats först efter den tidpunkt som anges i 18 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 5 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som har påtalats först efter den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 5 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som har påtalats först efter den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.4 Förslag till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om kommuners och landstings rätt till ersättning för ingående skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200).

Rätt till ersättning

2 § Kommuner, landsting och kommunalförbund har efter ansökan rätt till ersättning för ingående skatt

1. som inte får dras av enligt mervärdesskattelagen (1994:200), eller
2. för vilken de inte har rätt till återbetalning enligt mervärdesskattelagen.

3 § Om det vid tillämpningen av denna lag inte går att fastställa fördelningen mellan ingående skatt som får dras av enligt mervärdesskattelagen (1994:200) och ingående skatt för vilken ersättning kan erhållas enligt denna lag, får fördelningen i stället göras efter skälig grund.

4 § Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen skall dock inte tillämpas i fråga om sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

5 § Kommuner och landsting har efter ansökan rätt till ersättning för de ökade kostnader som till följd av bestämmelserna om mervärdesskatt uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning samt vid hyra av lokal för sådana boendeformer som avses i 4 §. Rätt till ersättning har kommunen och landstinget också när de lämnar bidrag till näringsidkare för dennes verksamhet inom nämnda områden.

Ersättning enligt första stycket lämnas även till

1. kommunalförbund,
2. sådant beställarförbund som bedriver försöksverksamhet som avses i lagen (1994:566) om lokal försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring, hälso- och sjukvård och socialtjänst, samt
3. sådant samordningsförbund som bedriver verksamhet enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Storleken av ersättningar som avses i denna paragraf beräknas enligt schablon. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om schablonberäkningen.

6 § Med kommun avses i 8 och 12–18 §§ även landsting, kommunalförbund, sådant beställarförbund som avses i 5 § andra stycket 2 samt sådant samordningsförbund som avses i 5 § andra stycket 3.

Ansökan

7 § Ansökan om ersättning enligt 2 och 5 §§ skall vara undertecknad och ha kommit in till Skatteverket senast andra året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Ansökan skall avse en ersättningsperiod på en kalendermånad eller tre på varandra följande kalendermånader under samma kalenderår.

Ansökan skall lämnas enligt fastställt formulär.

Årsuppgift

8 § För varje kalenderår skall kommunen lämna uppgift (årsuppgift) om dels det belopp som bokförts på konton för sådan mervärdesskatt som berättigar till ersättning enligt 2 §, dels sådana schablonbelopp som beräknats enligt 5 §.

Årsuppgiften skall vara undertecknad och ha kommit in till Skatteverket senast före utgången av juni året efter det kalenderår som uppgiften avser.

Årsuppgiften skall lämnas enligt fastställt formulär.

9 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva eller i enskilda fall medge att ansökan om ersättning enligt 2 och 5 §§ samt årsuppgift enligt 8 § får lämnas i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad databehandling och vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande. I så fall får kravet på underskrift enligt 7 och 8 §§ uppfyllas med elektroniska medel.

Beslutande myndighet

10 § Skatteverket fattar beslut enligt denna lag.

Ersättningsbeslut

11 § Ett beslut om ersättning enligt 2 eller 5 § (ersättningsbeslut) fattas för varje ersättningsperiod för sig. Beslutet fattas med ledning av ansökan och andra tillgängliga uppgifter.

Om ansökan inte har kommit in inom föreskriven tid, anses ersättningen ha bestämts till noll kronor.

Om Skatteverket omprövat sitt ersättningsbeslut enligt 18 eller 19 §, får en sådan ändring av beslut som omfattar flera ersättningsperioder under ett kalenderår och som görs efter utgången av kalenderåret, hänföras till den sista ersättningsperioden under kalenderåret.

12 § Innan ett ersättningsärende avgörs, skall kommunen ges tillfälle att yttra sig om det inte är onödigt.

Ett ersättningsärende får inte avgöras utan att kommunen dels har underrättats om en uppgift som har tillförts av någon annan än kommunen, dels fått tillfälle att yttra sig över uppgiften. Detta gäller dock inte om det är uppenbart obehövt.

Utredning

13 § Skatteverket får förelägga kommunen att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som behövs för kontroll av rätten till ersättning.

14 § Om uppgifter i en ansökan om ersättning behöver kontrolleras genom avstämning mot räkenskaper, anteckningar eller andra handlingar, får Skatteverket komma överens med kommunen om att en sådan avstämning skall göras vid besök hos kommunen.

15 § Skatteverket får besluta om revision hos kommunen för att kontrollera att uppgift som kommunen lämnat till ledning för ersättningsbeslut är riktig.

Vid revision får räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör verksamheten granskas. Med handling avses framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel.

16 § Vid revision skall kommunen tillhandahålla de handlingar och lämna de upplysningar som behövs för revisionen. Kommunen skall i övrigt lämna den hjälp som behövs vid revisionen. För revision gäller bestämmelserna i 3 kap. 12 § andra och tredje styckena taxeringslagen (1990:324).

Ränta

17 § Kostnadsränta tas ut på ersättning som kommunen skall betala tillbaka efter beslut av Skatteverket. Röntan beräknas från den dag beloppet betalades ut till och med den dag beloppet betalas tillbaka.

Intäktsränta betalas på ersättning som skall betalas till kommunen. Röntan beräknas från utgången av första månaden efter den månad då ansökan om ersättning kom in till Skatteverket och till och med den dag beloppet betalas ut.

Kostnadsränta och intäktsränta beräknas efter en räntesats som motsvarar basräntan enligt 19 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483).

Omprövning

18 § Skatteverket får ompröva ett beslut om ersättning eller ränta enligt denna lag, om detta begärs av kommunen eller om det finns andra skäl.

Omprövning får dock inte ske om frågan har avgjorts av en förvaltningsdomstol.

19 § En begäran om omprövning skall ha kommit in till Skatteverket senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Om Skatteverket självmant omprövar ett beslut, får omprövningsbeslut meddelas senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Ett beslut får omprövas även efter den tid som anges i första och andra styckena när en ändring föranleds av Skatteverkets beskattningsbeslut enligt skattebetalningslagen (1997:483).

Överklagande

20 § Skatteverkets beslut om föreläggande enligt 13 § eller revision enligt 15 § får inte överklagas.

Övriga beslut av Skatteverket enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 § Om ett beslut överklagas av en kommun är Skatteverket motpart.

Verkställighet

22 § Skatteverkets ersättningsbeslut skall gälla omedelbart, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den instans som skall pröva beslutet.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2. Genom lagen upphävs lagen (1995:1518) om mervärdesskattekon-
ton för kommuner och landsting.

3. Den upphävda lagen skall fortfarande tillämpas i fråga om förhål-
landen som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006, dock skall all
ersättning avräknas direkt mot en inkomstitel på statsbudgeten.

2.5 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 29 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 29 §¹

Från skatteplikt undantas kommunernas uttag av varor och tjänster för eget behov.

Undantaget omfattar inte en kommuns uttag av tjänster när det gäller arbeten på stadigvarande bostad i sådana fall som avses i 2 kap. 8 §. Undantaget gäller dock för kommunernas uttag av tjänster i fråga om sådana boendeformer som avses i 6 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting.

Undantaget omfattar inte en kommuns uttag av tjänster när det gäller arbeten på stadigvarande bostad i sådana fall som avses i 2 kap. 8 §. Undantaget gäller dock för kommunernas uttag av tjänster i fråga om sådana boendeformer som avses i 4 § lagen (2005:000) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Äldre föreskrifter tillämpas dock fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006.

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

2.6 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.

12 §¹

Efterbeskattning får också ske

1. när en felräkning, felskrivning eller något annat uppenbart förbiseende skall rättas,

2. när en ändring föranleds av Skatteverkets beskattningsbeslut eller när en allmän förvaltningsdomstols beslut i ett mål om betalning eller återbetalning av skatt enligt denna lag för en annan redovisningsperiod än den som ändringen gäller eller för någon annan skattskyldig,

3. när en ändring föranleds av Skatteverkets beslut enligt *lagen (1995:1518) om mervärdesskattkonton för kommuner och landsting* eller av en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt samma lag, eller

3. när en ändring föranleds av Skatteverkets beslut enligt *lagen (2005:000) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting* eller av en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt samma lag, eller

4. när en ändring föranleds av Skatteverkets eller en allmän förvaltningsdomstols beslut om huruvida inkomstskattelagen (1999:1229) eller lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta är tillämplig för den aktuella inkomsten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Äldre föreskrifter tillämpas dock fortfarande i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2004:1142.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Regeringskansliet (Finansdepartementet) har utarbetats promemorian Begränsning av möjligheten att åberopa nya omständigheter vid överklagande av beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen m.m. (dnr Fi2005/2263). Promemorians lagförslag finns i *bilaga 1*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2005/2263).

Inom Regeringskansliet (Finansdepartementet) har även utarbetats promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt (dnr Fi2004/4921). Promemorians förslag innebär att flera bestämmelser i lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting måste upphävas eller ändras och att en ny bestämmelse tillkommer. Därutöver måste lagens rubrik bytas ut. Mot denna bakgrund och då dessutom flera paragrafer i lagen tidigare upphävts föreslås i promemorian att lagen om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting upphävs och ersätts med en ny lag. Promemorians lagförslag redovisas i *bilaga 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna redovisas i *bilaga 4*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi2004/4921).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 25 augusti 2005 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag till ändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning, lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande återfinns i *bilaga 6*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

Även övriga lagförslag i propositionen tillhör det område som normalt bör granskas av Lagrådet. Regeringen har emellertid inte inhämtat Lagrådets yttrande över lagförslagen eftersom dessa är av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse. Härvid har beaktats att förslaget till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting har sin direkta motsvarighet i den nu gällande lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting, som den nya lagen avses ersätta, samt att lagen om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting har granskats av Lagrådet. Beträffande förslaget till ändring i 8 § andra stycket lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning har en motsvarande bestämmelse i lagen, rörande kommuner, redan varit föremål för Lagrådets granskning. De föreslagna ändringarna i mervärdesskattelagen (1994:200) och skattebetalningslagen (1997:483) utgör endast följdändringar.

4 Ändrade bestämmelser om överklagande av beslut i de kommunala utjämningsystemen

4.1 Bakgrund

Det nuvarande systemet för kommunalekonomisk utjämning för kommuner och landsting infördes den 1 januari 2005. De övergripande bestämmelserna om systemet har samlats i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning (utjämningslagen). Systemet består av en inkomstutjämning (4–7 §§) och en utjämning för strukturellt betingade kostnadskillnader (8–10 §§). För att mildra effekterna av de förändringar i statsbidrags- och utjämningsystemet som genomfördes har även ett strukturbidrag införts vid sidan av det ordinarie utjämningsystemet (11–12 §§). Till detta kommer särskilda införandebidrag för åren 2005–2010 för att underlätta anpassningen till det nya utjämningsystemet (13–14 §§) samt regleringsavgifter och regleringsbidrag för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn och för att kunna upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna i inkomstutjämnningen (15–16 §§).

Ett system för kostnadsutjämning med avseende på skillnader i kommunernas kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) infördes den 1 mars 2004. Systemet, som i huvudsak regleras i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-utjämningslagarna), är skilt från systemet för kommunalekonomisk utjämning för kommuner och landsting. Systemet bygger på att en standardkostnad per invånare för verksamhet enligt LSS beräknas för varje kommun som sedan jämförs med den genomsnittliga standardkostnaden per invånare i landet. Beroende på hur den enskilda kommunens standardkostnad avviker från den för landet genomsnittliga standardkostnaden per invånare lämnas ett bidrag från staten eller betalas en avgift till staten (2–3 §§). Särskilda införanderegler tillämpas under åren 2004–2008.

Beräkningen av bidragen och avgifterna görs så att systemen blir statsfinansiellt neutrala.

Har en kommun eller ett landsting, på grund av felaktigheter i beräkningarna, tilldelats ett för litet bidrag eller en för stor avgift i något av utjämningsystemen medför det att övriga kommuner respektive landsting fått för stora bidrag eller för låga avgifter i förhållande till om beräkningarna varit riktiga från början. En korrigerig av felaktigheter i utjämningsystemet får alltså ekonomiska konsekvenser för alla andra kommuner respektive landsting. I enlighet med gällande principer om förvaltningsbesluts rättskraft kan dock rättelse av fel för samtliga berörda kommuner och landsting endast ske innan besluten om bidragens och avgifternas storlek har expedierats.

För att öka möjligheterna att rätta fel som uppkommer gäller för båda systemen en beslutsordning med preliminära och slutliga beslut om bi-

drag och avgifter. Enligt 18 § utjämningslagen samt 5 § LSS-utjämningslagarna skall Skatteverket senast den 20 januari under utjämningsåret fatta ett preliminärt beslut om bidrag respektive avgifter. Efter att Skatteverket har skickat ut det preliminära beslutet har kommuner och landsting möjlighet att till och med den 15 februari påtala om ett fel uppkommit i underlaget till beslutet. Senast den 15 april fastställer Skatteverket bidragens och avgifternas storlek. I sammanhanget kan även framhållas att kommuner och landsting redan under hösten – senast den 1 oktober – året före utjämningsåret får uppgifter från Statistiska centralbyrån om preliminära bidrag och avgifter (8 § förordningen [2004:9] om utjämningsbidrag till och utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen [1993:387] om stöd och service till vissa funktionshindrade [LSS-utjämningsförordningen] och 29 § förordningen [2004:881] om kommunalekonomisk utjämning [utjämningsförordningen]).

Skatteverkets beslut får överklagas hos regeringen (20 § utjämningslagen och 7 § LSS-utjämningslagarna). Beslutsordningen för fastställandet av bidrag och avgifter innebär inte någon inskränkning när det gäller rätten för en kommun eller ett landsting att till stöd för ett överklagande åberopa fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut om bidrag och avgifter. Detta leder till svårigheter att finansiera korrigeringar eftersom fel i princip endast kan rättas till fördel för en kommun eller ett landsting.

Frågan om hur fel i underlaget för beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen bör hanteras har aktualiserats genom att felaktigheter i underlaget påtalats efter det att Skatteverket fastställt bidrag och avgifter i 2004 respektive 2005 års kostnadsutjämning för verksamhet enligt LSS.

4.2 Förslag till inskränkning av möjligheterna att beakta fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut

Regeringens förslag: Vid prövningen av Skatteverkets slutliga beslut om bidrag och avgifter enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning får regeringen, bara om det finns synnerliga skäl för det, beakta sådana fel och brister i underlaget för beslutet som inte påtalats hos Skatteverket senast den 15 februari under utjämningsåret.

Detsamma skall gälla vid prövningen av Skatteverkets slutliga beslut om avgifter enligt lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och bidrag enligt lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Promemorian förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians förslag till förbud för en kommun eller ett landsting att åberopa nya fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut har dock nu formulerats om till en handlingsregel för regeringen.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna, ca två tredjedelar, tillstyrker förslaget eller saknar erinran mot det. *Kammarrätten i Stockholm* anför att det är en lovvärd ambition att omständigheter som skall påverka en myndighets beslut skall åberopas så tidigt som möjligt. *Essunga kommun* anför att de striktare regler som föreslås är en förutsättning för att systemet skall fungera som det är tänkt. Enligt kommunen vore det dock rimligt om kommunerna får tid på sig fram till den 15 mars att påtala eventuella fel och brister i underlaget för Skatteverkets preliminära beslut eftersom de återstående utredningar som kan behövas göras lär bli mer komplicerade och omfattande i framtiden. *Ljusdals kommun* tycker att det är bra om det slutliga beslutet från Skatteverket inte kan överklagas eftersom överklaganden och omräkningar ger en tidsmässig fördröjning och en osäkerhet i siffrorna i budgetarbetet men framhåller att en kommun måste ges tillfälle att yttra sig om preliminära uppgifter korrigeras av Skatteverket. *Sölvesborgs kommun* påpekar att den möjlighet som dagens regler ger att även överklaga Skatteverkets slutliga beslut innebär en risk att allt fler kommuner väntar med att kontrollera underlaget vilket får till följd att korrigeringar i utjämningsystemen görs mycket sent i den kommunala budgetprocessen. *Statistiska centralbyrån (SCB)* anser att fel och brister i underlag från kommunernas och landstingens egen rapportering inte skall vara tillräckliga skäl till undantag. Då kommuner och landsting haft ett flertal tillfällen att upptäcka felaktigheter i det inrapporterade underlag som ligger till grund för den egna kommunens eller landstingets utfall anser SCB att sådana fel och brister inte kan anses utgöra synnerliga skäl att ändra Skatteverkets slutliga beslut.

Riksdagens ombudsmän (JO) avstyrker förslaget och anför att svårigheter att finansiera följderna av ett ändrat beslut inte är – sett för sig – ett godtagbart skäl för att begränsa en parts möjligheter att åberopa nya omständigheter vid ett överklagande. Frågan är också enligt JO om det är rimligt att begära av kommunerna att de skall kunna hitta och påpeka alla fel i underlaget under den tid som står till buds för anmärkningar mot Skatteverkets beräkningar. Att inte kunna få fel i underlaget, vilka har upptäckts på ett senare stadium, prövade skulle kunna leda till stötande resultat. Enligt *Statskontorets* mening kräver rättssäkerheten att en kommun skall kunna överklaga ett felaktigt beslut och därvid fritt kunna anföra de skäl som kommunen har för sitt överklagande. Även *Sveriges Kommuner och Landsting (Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet i samverkan)* avstyrker förslaget. Enligt förbunden kan finansieringen av ett korrigerat beslut ske via efterföljande års statsbudget. Förbunden tror vidare inte att systemets trovärdighet minskar om rätten till överklagande finns kvar – snarare tvärtom. Dessutom måste enligt förbunden den enskilda kommunen eller landstinget – i brist på kunskap och tid – kunna lita på att offentlig statistik är kvalitetsgranskad. Förbunden framför också att om det visar sig att viss statistik rapporterats felaktigt på grund av otydliga anvisningar från en myndighet måste den enskilda kommunen eller landstinget även fortsättningsvis ha möjlighet att få till stånd en rättning även efter Skatteverkets slutliga beslut. Att det skulle vara tillåtet att åberopa fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut endast om det finns synnerliga skäl innebär en mycket stark begränsning av rätten till överklagande. Dessutom blir tillämpningen av regeln svår att förutse eftersom det inte i förslaget har angetts vilka skäl

som kan bli aktuella. Liknande synpunkter har framförts av *Flens kommun, Jönköpings kommun, Mjölby kommun* och *Stockholms läns landsting*. *Arboga kommun* anser att eftersom Skatteverket kan begära in nya uppgifter gällande LSS-utjämnningen under tiden mellan det preliminära och det slutliga beslutet måste det finnas en möjlighet att överklaga det slutliga beslutet. Göteborgs kommun anför att det är viktigt för tilltron till systemen att den nuvarande rätten att överklaga finns kvar.

Skälen för regeringens förslag: En beslutsordning med preliminära och slutliga beslut om bidrag och avgifter infördes i det statsbidrags- och utjämningsystem som föregick det nuvarande systemet för kommunal-ekonomisk utjämnning för kommuner och landsting. Skälet för detta var främst att det inte ansågs tillfredsställande att möjligheterna att rätta fel som kunde uppkomma var så begränsade. Förslaget till en ny beslutsordning med en relativt kort tid mellan det preliminära och slutliga beslutet ansågs vidare böra vara ett incitament för samtliga inblandade att kontrollera alla belopp inför det slutliga beslutet (prop. 1997/98:1 utg.omr. 25 avsnitt 3.4.1.4). Som redovisats ovan gäller i dag en beslutsordning med preliminära och slutliga beslut för såväl det ordinarie systemet för kommunalekonomisk utjämnning som kostnadsutjämningsystemet för verksamhet enligt LSS.

Ordningen med preliminära och slutliga beslut kan i och för sig antas utgöra ett incitament för kommuner och landsting att kontrollera alla belopp inför det slutliga beslutet. Ordningen innebär emellertid inte någon inskränkning när det gäller rätten för en kommun eller ett landsting att, först i samband med ett överklagande till regeringen, göra gällande fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut om bidrag och avgifter. Så har också skett efter det att Skatteverket fastställt bidrag och avgifter i 2004 respektive 2005 års kostnadsutjämnning för verksamhet enligt LSS. I samband med ett överklagande kan – enligt principer om förvaltningsbesluts rättskraft – bara den klagande kommunen respektive det klagande landstingets beslut prövas. Eftersom uppkomna fel endast kan rättas till förmån för en kommun eller ett landsting uppkommer svårigheter att finansiera en korrigerande av beslutet då medel på det för ändamålet upptagna anslaget redan har förbrukats.

Ett verksamt sätt att komma till rätta med angivna problem är att införa ett förbud för regeringen att beakta sådana fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut som en kommun respektive ett landsting gör gällande först efter den 15 februari under utjämningsåret. Syftet med en sådan regel är att kommunerna och landstingen senast i samband med Skatteverkets preliminära beslut om bidrag och avgifter skall kontrollera de uppgifter som utgör underlag för beräkningarna. En sådan regel innebär inte någon större olägenhet för kommunerna och landstingen, utan medför endast att de måste lägga ned omsorg för att kontrollera de uppgifter som utgör underlag för Skatteverkets preliminära beslut. För att eliminera risken att det uppkommer stötande resultat bör emellertid undantag från förbudet kunna medges om det finns synnerliga skäl.

JO har framfört att svårigheterna att finansiera följderna av ett ändrat beslut inte är ett godtagbart skäl för att begränsa en kommuns eller ett landstings möjligheter att åberopa nya omständigheter vid ett överklagande. Enligt regeringens mening är det emellertid av vikt att allt relevant material kommer fram hos Skatteverket, i synnerhet som anslaget

därefter i sin helhet förbrukas. Det är där prövningens tyngdpunkt skall ligga. I de fall Skatteverkets slutliga beslut överklagas bör regeringens prövning i princip vara en överprövning på grundval av det material som har prövats av Skatteverket. Det är vidare så att de begränsningar som föreslås endast rör frågan om möjligheten att beakta felaktigheter i det underlag som ligger till grund för Skatteverkets beslut. Även om överprövningsförfarandet begränsas hos regeringen får högt ställda krav på rättssäkerhet i systemen anses vara tillgodosedda när det gäller möjligheten att beakta felaktigheter i sådana fall. Som SCB framhållit ges nämligen kommuner och landsting ett flertal tillfällen att upptäcka och påtala felaktigheter i det underlag som ligger till grund för utfallet. Således lämnar SCB enligt 8 § LSS-utjämningsförordningen och 29 § utjämningsförordningen redan senast den 1 oktober året före utjämningsåret uppgifter till varje kommun och landsting om preliminära bidrag och avgifter i båda utjämningsystemen. Med några få undantag är underlagen för beräkningarna identiska med dem som används för Skatteverkets preliminära beräkningar i januari. När det gäller fel och brister i underlag från kommunernas och landstingens egen rapportering tillkommer dessutom att fel kan upptäckas i samband med att uppgifterna inrapporteras samt att det finns en skyldighet att påtala felaktigheter i samband med återrapportering från SCB. Beträffande återrapporteringen av verksamhetsstatistiken för verksamhet enligt LSS till kommunerna gäller vidare att socialchefen skall godkänna de lämnade uppgifterna. Efter att Skatteverket senast den 20 januari under utjämningsåret beslutat om preliminära bidrag och avgifter har kommuner och landsting möjlighet att till och med den 15 februari påtala om ett fel uppkommit i underlaget för beslutet.

Flera remissinstanser har gjort gällande att den tid som står till buds för att påtala eventuella fel och brister i underlaget för Skatteverkets preliminära beslut är kort. Av ovan redovisade möjligheter att rätta fel framgår emellertid att den tid som står till buds för att granska beräkningarna i praktiken är väl tilltagen. Mot angiven bakgrund torde risken för att icke önskvärda effekter uppstår, som kan medföra att systemets trovärdighet minskar och syfte går förlorat, vara obetydlig.

Förslaget föranleder att det införs ett andra stycke i 20 § utjämningslagen och i 7 § LSS-utjämningslagarna.

5 Komplettering av systemet för kommunal-ekonomisk utjämning

5.1 Bakgrund

Som redovisats i avsnitt 4.1 infördes systemet för kommunalekonomisk utjämning för kommuner och landsting den 1 januari 2005 (prop. 2003/04:155, bet. 2004/05:FiU7, rskr. 2004/05:13). Målet med utjämnningen är att ge samtliga kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar att ge sina invånare service trots skillnader i beskattnings-

bara inkomster och i strukturella förutsättningar. Systemet regleras i huvudsak i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Närmare föreskrifter om beräkning av bidrag och avgifter enligt lagen finns i förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning. Samtliga kommuner och landsting omfattas av systemet.

Till grund för dagens system låg förslag från en parlamentarisk kommitté, Utjämningskommittén, som tillkallades i september 2001 med uppgift att utreda vissa frågor beträffande det kommunala statsbidrags- och utjämningsystemet samt vid behov föreslå förändringar (dir. 2001:73). Uppdraget var bl.a. att analysera och lämna förslag till hur kommuner och landsting med kraftig befolkningsminskning kan ges likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla vård, omsorg och utbildning.

I betänkandet Gemensamt finansierad utjämning i kommunsektorn (SOU 2003:88) föreslogs ett nytt system för inkomstutjämning och förändringar i systemet för kostnadsutjämning för kommuner och för landsting. Såväl den tidigare som den nu införda kostnadsutjämningen är uppbyggd av ett antal delmodeller, där de strukturella kostnadsskillnaderna för varje delmodell beräknas med hjälp av faktorer som skall spegla de strukturella behovs- och kostnadsskillnaderna för en viss kommunal verksamhet.

Betänkandet blev föremål för en bred remissbehandling. Efter att Lagrådets yttrande inhämtats överlämnade regeringen propositionen Ändringar i det kommunala utjämningsystemet (prop. 2003/04:155) till riksdagen under våren 2004. Riksdagen beslutade att godkänna regeringens förslag till ändringar i det kommunala utjämningsystemet (bet. 2004/05:FiU7, rskr. 2004/05:13).

I det nya systemets kostnadsutjämning ges kompensation till kommuner som under en följd av år haft positiva eller negativa befolkningsförändringar av större omfattning. Såväl Utjämningskommittén som regeringen föreslog att den del av kompensationen för befolkningsförändringar som beror på eftersläpande intäkter vid snabb folkmängdsökning även skulle gälla för landsting. I kommitténs författningsförslag och i regeringens förslag till lagtext i propositionen anges dock endast att en standardkostnad för befolkningsförändringar skall beräknas för kommuner. I lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning saknas därför en regel med innebörd att en standardkostnad för befolkningsförändringar skall beräknas även för landsting.

År 2005 är det 9 kommuner som får en sammantagen kompensation på ca 45 miljoner kronor för dessa eftersläpningseffekter. Tillämpas samma kriterier för landstingen som för kommunerna skulle emellertid inget landsting ha erhållit någon sådan kompensation för 2005.

5.2 Förslag till kompensation för landsting med kraftig befolkningsökning

Regeringens förslag: En delmodell avseende befolkningsförändringar skall införas i nuvarande kostnadsutjämning för landsting.

Regeringens bedömning: De landsting som de senaste åren haft en kraftig ökning av folkmängden bör kompenseras för den eftersläpning av intäkter som förekommer i utjämningsystemet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig i frågan tillstyrker i princip att kostnadsutjämningen för landsting kompletteras med en kompensation för eftersläpning på grund av kraftig befolkningstillväxt. *Sveriges Kommuner och Landsting* har emellertid inte funnit någon motivering till att landstingen skall ha samma gränsvärden som modellen avseende kommunerna och menar att införandet av en kompensation bör vila till dess ytterligare underlag finns framtaget. *Stockholms läns landsting* anser att regeringens förslag till nivå för att kompensation skall utgå är för hög. Det är landstingets bedömning att regeringen bör utreda möjligheterna för framtagandet av en modell för att empiriskt säkerställa sambandet mellan kostnader och befolkningsökningar. Att inom ramen för kostnadsutjämningen införa en komponent för att fånga befolkningsökningar är bra men kräver samtidigt ytterligare överväganden för att bättre säkerställa de faktiska strukturella merkostnaderna som följer av befolkningsökning. *Västernorrlands läns landsting* anser att även kompensation till följd av negativ befolkningsförändring skall införas eftersom det i många fall kan vara ytterst svårt att minska kostnaderna i snabb takt.

Skälen för regeringen förslag och bedömning: Utjämningskommittén föreslog att kommuner och landsting som under en längre period haft en kraftig ökning av folkmängden skulle kompenseras för den eftersläpning av intäkterna som förekommer i utjämningsystemet.

Kommuners och landstings intäkter i form av skatteintäkter, inkomstutjämning samt generellt statsbidrag beräknades till och med 2004 utifrån antalet invånare den 1 november året före utjämningsåret. Om folkmängden ökade under utjämningsåret fick kommunen respektive landstinget inga ytterligare intäkter. Samtidigt fick kommunen/landstinget kostnader för den under året tillkommande befolkningen. För kommuner och landsting som kontinuerligt växte var det inte frågan om något tillfälligt likviditetsproblem utan ett konstant bortfall av intäkter. Snabbväxande kommuner och landsting fick därigenom sämre förutsättningar än andra på grund av den eftersläpning av intäkterna som fanns i systemet.

Genom den nya lagen och förordningen, lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning och förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning, får de kommuner som har haft en snabb tillväxt under en följd av år kompensation för den eftersläpning av intäkterna som förekommer i systemet. Endast de kommuner som under de senaste fem åren haft en genomsnittlig årlig folkmängdstillväxt på minst 1,2 procent kommer emellertid i fråga.

Kommittén föreslog att det skulle ske en avstämning av folkmängden vid halvårsskiftet under utjämningsåret och att, om kommunens folkmängd den 30 juni utjämningsåret ökat med mer än 0,8 procent sedan den 1 november året före utjämningsåret, kommunen borde få de intäkter det överskjutande antalet personer skulle ha genererat i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

Från flera högskole- och universitetskommuner framfördes under det remissförfarande som föregick den nya lagstiftningen synpunkter på att den tidsperiod som föreslagits ligga till grund för kompensation av efter-

släpningseffekter inte var anpassad efter när under året befolkningsförändringarna inträffar.

När beräkningarna för utjämningsystemet sker i januari utjämningsåret används antalet invånare den 1 november året före utjämningsåret. Regeringen fann därför, till skillnad från kommittén, att mätperioden bör löpa från och med den 1 november två år före utjämningsåret till och med den 1 november året före utjämningsåret och att en kompensation skall utgå om folkmängden ökat med mer än 1,2 procent. Regeringen ansåg dock att de tidpunkter och procenttal som kommittén föreslagit borde användas vid de preliminära beräkningarna som sker i oktober året före utjämningsåret.

Såväl Utjämningskommittén som regeringen föreslog att denna kompensation även skulle gälla för landsting (SOU 2003:88 s. 142 och prop. 2003/04:155 s. 42). Ingen av remissinstanserna framförde någon erinran mot denna del av förslaget. Av förbiseende kom emellertid varken kommitténs författningsförslag eller regeringens förslag till lagtext i propositionen att ange att en standardkostnad för befolkningsförändringar skall beräknas även för landsting. En regel med sådan innebörd saknas därför i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

Sveriges Kommuner och Landsting anser att införandet av en kompensation för landsting med kraftig befolkningsökning bör vila tills ytterligare underlag för valet av gränsvärde finns framtaget. Stockholms läns landsting anser att den föreslagna nivån för att kompensation skall utgå är för hög. Som anförts i det föregående har såväl Utjämningskommittén som regeringen tidigare ansett att samma gränsvärde för kompensation för eftersläpningseffekter bör gälla för landsting som för kommuner. Vid samma befolkningsstillväxt är eftersläpningseffekten i kronor per invånare betydligt lägre för landstingen än för kommunerna. Regeringen anser således att det saknas skäl för att föreslå ett lägre gränsvärde för landstingen än för kommunerna.

Västernorrlands läns landsting har framfört att även en kompensation till följd av en negativ befolkningsförändring bör införas. Utjämningskommittén och regeringen har tidigare funnit att problemet med minskande befolkning är betydligt mindre för landstingen än för kommunerna (SOU 2003:88 s. 150–152 och prop. 2003/04:155 s. 44). Regeringen anser alltså att de merkostnader som förekommer till följd av en minskning av folkmängden är av betydligt mindre storlek per invånare för landstingen än för kommunerna och därför bör kunna hanteras inom ramen för de intäkter som erhålls inom utjämningsystemet.

Det föreslås mot denna bakgrund att en regel som anger att en standardkostnad för befolkningsförändringar skall beräknas för landsting införs (se 8 § andra stycket förslaget till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning). En sådan regel i lagen samt en ändring av förordningen (2004:881) om kommunalekonomisk utjämning innebär att möjligheter ges för landsting med kraftig befolkningsökning att erhålla kompensation för eftersläpning av intäkter. En sådan kompensation utgår till nio kommuner för 2005. Med hänsyn till de senaste årens folkmängdsutveckling i landstingen är det emellertid osannolikt att kompensation utgår till något landsting under de närmaste åren.

6 Förändringar av reglerna om ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt

6.1 Bakgrund

Det s.k. kommunkontosystemet regleras i lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting. Det är ett kompensations-system för kommuners, landstings och kommunalförbunds ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. Även den mervärdesskatt som är hänförlig till en kommuns eller ett landstings egen verksamhet eller myndighetsutövning kan komma i fråga (5 §). Kommuner och landsting har även rätt att från systemet få kompensation (bidrag) för s.k. dold mervärdesskatt vid upphandling av viss verksamhet som inte medför skattskyldighet för mervärdesskatt (7 §).

Under 1996–2002 betalade kommuner och landsting avgift (tillskott) till systemet för att täcka uttagen. Den 1 januari 2003 förändrades systemet (prop. 2001/02:112, bet. 2001/02:FiU17, rskr. 2001/02:296). Efter förändringen sker uttagen från systemet över statsbudgeten. Avgiften har avskaffats och det generella statsbidraget till kommuner och landsting har sänkts i motsvarande grad (a. prop. s. 20 f.).

Utgångspunkten i det nuvarande systemet är alltså att kommuner och landsting skall bära kostnaden för mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. Deras situation kan därmed anses jämförbar med situationen för privata aktörer som bedriver icke skattepliktig verksamhet. För att denna princip inte skall urholkas i takt med att kostnaderna ökar, måste utvecklingen av ersättningarna vägas in som en faktor i samband med den årliga bedömningen av nivån på statsbidragen till kommuner och landsting. Konkurrensneutraliteten bör därmed inte påverkas.

6.2 De s.k. kommun- och landstingskontona hos Riksgäldskontoret avskaffas

Regeringens förslag: De konton hos Riksgäldskontoret från vilka ersättning utbetalas till kommuner, landsting och kommunalförbund för ingående mervärdesskatt som inte får dras av enligt mervärdesskatte-lagen (1994:200), avskaffas.

Promemorian förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Ekonomistyrningsverket* instämmer i förslaget att kontona bör avskaffas. *Riksgäldskontoret* tar upp frågan om hanteringen av de negativa saldon som för närvarande finns på berörda konton och har i övrigt inga synpunkter på det remitterade förslaget. *Skatteverket* tillstyrker i allt väsentligt förslagen i promemorian, men anser att ett förtydligande av bestämmelserna om lagens ikraftträdande är nödvändigt, så

att de räntebärande kontona hos Riksgäldskontoret kan avskaffas den 1 januari 2006. *Sveriges Kommuner och Landsting* tillstyrker de förändringar som föreslås i promemorian, men anser att en särskild övergångsordning – av formella skäl – måste införas som medför att omprövningar som avser tiden före ikraftträdandet av den nya lagen inte skall rättas mot kontona hos Riksgäldskontoret.

Skälen för regeringens förslag: En ny inkomstitel, 1512 *Kompensation för mervärdesskatt till kommuner och landsting*, infördes 2003 på statsbudgeten. På inkomstiteln redovisas ersättningen till kommuner, landsting och kommunalförbund. De räntebärande konton för kommuner respektive landsting hos Riksgäldskontoret från vilka kommuner och landsting, efter ansökan, har rätt till ersättning för ingående mervärdesskatt som inte får dras av i det ordinarie mervärdesystemet, finns samtidigt kvar.

Med anledning av dessa förändringar gav regeringen i december 2002 Riksgäldskontoret i uppdrag att inrätta två nya räntebärande konton för utbetalning av ersättning, med obegränsad kredit och med en räntesats på noll procent (dnr Fi2002/4769). Syftet var att kunna särskilja ersättningar enligt de nya reglerna från de ersättningar som avser tiden före 2003.

Samtidigt gav regeringen Skatteverket i uppdrag att, avseende ersättning till kommuner och landsting för mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet m.m., från och med 2003 avräkna inkomstundertitlarna 1512 01 och 1512 02, som inkomstiteln 1512 är indelad i, med utbetalningar av sådana ersättningar, ombesörja utbetalningar av ersättningarna samt månadsvis täcka uppkomna underskott på ovan angivna konton med medel från statsverkets checkräkning (dnr Fi2002/4770).

De räntebärande kontona hos Riksgäldskontoret behövs emellertid inte längre för att hantera utbetalningarna av ersättningar till kommuner och landsting för mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet. Som framgår ovan blir hanteringen onödigt komplicerad och har även medfört ett visst merarbete för berörda myndigheter. Kontona fyller inte heller någon annan funktion och bör därför avskaffas. Utbetalningarna av ersättningar bör i stället avräknas direkt mot en inkomstitel på statsbudgeten. Det kommer även fortsättningsvis vara möjligt att utläsa hur stora belopp som utbetalas till berörda aktörer.

De föreslagna förändringarna påverkar inte kommunernas och landstingens ansökningsförfarande eller möjligheter att erhålla kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet m.m.

Mervärdesskatteintäkterna och därmed avgiften till EU påverkas inte heller med det nya systemet som infördes 2003. Redovisningen till EU av mervärdesskatteintäkterna inkluderar nettointäkterna från mervärdesskattesystemet före det belopp som kommunerna m.fl. lyfter.

I det remitterade lagförslaget angavs att lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting skall tillämpas i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006. Det innebär att kontona skulle behöva finnas kvar åtminstone till utgången av 2008 eftersom det finns möjlighet att begära omprövning av ett beslut senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser. Att då skilja på utbetalningar avseende tiden före 2006 som skall betalas via kontona hos Riksgäldskontoret och utbetalningar som direkt skall belasta en inkomstitel och därmed statsverkets checkräkning skulle

enligt Skatteverket öka det administrativa arbetet. Någon förenkling skulle inte uppkomma förrän tidigast under 2009. Regeringen delar Skatteverkets bedömning att de räntebärande kontona hos Riksgäldskontoret bör avskaffas den 1 januari 2006 och att bestämmelserna om den föreslagna lagens ikraftträdande bör förtydligas i enlighet med detta. Skatteverket har under hand meddelat att verket kan särredovisa enligt vilken lag ut- eller inbetalningar görs.

Sveriges Kommuner och Landsting föreslår att det i 5 § andra stycket den föreslagna lagen bör läggas till att ersättning också skall utgå till samordningsförbund som är bildade enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Finansiell samordning kan ske frivilligt mellan Försäkringskassan, ett landsting, en länsarbetsnämnd samt en eller flera kommuner. Ersättning utgår redan till sådana beställarförbund som avses i lagen (1994:566) om lokal försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring, hälso- och sjukvård samt socialtjänst. Sådan försöksverksamhet kan bedrivas av Försäkringskassan, ett landsting och en eller flera kommuner inom samma landsting. Därmed bör även samordningsförbund som är bildade enligt lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser kunna ansöka om ersättning för ingående mervärdesskatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som inte får dras av enligt den lagen. En bestämmelse om detta föreslås införas i 5 §.

I det remitterade lagförslaget anges i 5 § andra stycket 3 att ersättning även kan utges till ett samverkansorgan enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen. Detta är, vilket Sveriges Kommuner och Landsting påpekat, obehövt, eftersom dessa utgörs av ett kommunalförbund eller Gotlands kommun.

Sveriges Kommuner och Landsting föreslår härutöver vissa kompletterande tillägg eller förtydliganden samt att de administrativa reglerna om omprövning anpassas till regeringens handlingsprogram för minskad administration för företagare m.m. Regeringen anser dock inte att det finns anledning att nu föreslå några sådana förändringar.

Riksgäldskontoret förutsätter att de negativa saldon som för närvarande finns på berörda konton slutregleras i enlighet med lagen (1996:1059) om statsbudgeten. Förslag rörande en sådan slutreglering lämnas på tilläggsbudget för 2005 i budgetpropositionen för 2006 (se finansplan m.m. avsnitt 8.2.20).

6.3 Elektroniska ansökningar om ersättning och årsuppgifter

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva eller i enskilda fall medge att ansökan om ersättning samt årsuppgift får lämnas i form av ett elektroniskt dokument. I så fall får krav på underskrift uppfyllas med elektroniska medel.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har lämnat synpunkter på promemorians förslag i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Utvecklingstendensen är att förvaltningen strävar efter att hålla dokumenten digitala. Handlingar förvaras och arkiveras i sin elektroniska form och finns i pappersform bara hos mottagaren. Även hos Skatteverket är handläggningen till stora delar elektronisk. Vissa deklarationer får också ges in i elektronisk form (se 10 kap. 26 § skattebetalningslagen [1997:483] och 4 kap. 4 § lagen [2001:1227] om självdeklarationer och kontrolluppgifter). Efter mönster av nämnda lagar och mot bakgrund av förvaltningens strävan att författningar i så stor utsträckning som möjligt skall vara teknikneutrala bör motsvarande reglering införas i den föreslagna nya lagen (se 9 § förslaget till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och lands-ting).

7 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: Lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 2006.

Promemoriornas förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte lämnat synpunkter i denna del.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna ändringarna är angelägna. De bör därför träda i kraft vid närmaste helårsskifte.

De överklaganden som har varit anhängiggjorda i de kommunala utjämningsystemen avseende utjämningsåret 2005 har avgjorts av regeringen. Några särskilda övergångsbestämmelser behöver därför inte införas i lagarna om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning, lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

8 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till inskränkning av möjligheterna att beakta fel och brister i underlaget för Skatteverkets slutliga beslut syftar till att utgöra en stark drivkraft för samtliga berörda aktörer att kontrollera underlaget för Skatteverkets preliminära beslut om bidrag och avgifter. Därigenom bör risken för att fel skall uppkomma i systemet minska. Denna omständighet i förening med själva förbudet att beakta nya fel och brister i underlaget för det slutliga beslutet leder till att risken för att regeringen måste ändra Skatteverkets beslut – varvid finansieringsproblem uppstår – minimeras.

Förslagen i propositionen väntas inte i övrigt få några ekonomiska konsekvenser för det allmänna eller enskilda.

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning

8 §

I andra stycket har införts ett nytt kostnadsslag i kostnadsutjämningen för landsting. Bakgrunden och syftet med bestämmelsen framgår av avsnitt 5.

20 §

I paragrafen har införts ett nytt andra stycke med föreskriften att, vid prövningen av Skatteverkets beslut om bidrag och avgifter enligt 18 § tredje stycket, sådana fel och brister i underlaget för beslutet som inte påtalats senast vid den tidpunkt som anges i 18 § andra stycket får beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Ändringen har kommenterats i avsnitt 4. Syftet med den nya regeln är att kommunerna och landstingen senast i samband med Skatteverkets preliminära beslut om bidrag och avgifter skall kontrollera de uppgifter som utgör underlag för beräkningarna.

Som har anförts i avsnitt 4 är syftet med möjligheten till undantag från huvudregeln vid synnerliga skäl att undvika att det uppkommer stötande resultat. Regeringen bör därför använda möjligheten att medge undantag från huvudregeln endast om alldeles speciella skäl föranleder därtill. Fel och brister i underlaget som beror på kommunernas eller landstingens egen rapportering av uppgifter bör i princip inte innebära att synnerliga skäl skall anses föreligga. Dock bör självfallet undantag kunna medges exempelvis om det visar sig att uppgifter rapporterats felaktigt på grund av otydliga riktlinjer från en myndighet. Ett skäl att medge undantag kan även vara att uppgifter som visar sig vara felaktiga begärts in på ett sent stadium.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

7 §

I paragrafen har införts ett andra stycke med föreskriften att, vid prövningen av Skatteverkets beslut om avgifter enligt 5 § tredje stycket, sådana fel och brister i underlaget för beslutet som inte påtalats av klaganden senast vid den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket får beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Ändringen har kommenterats i avsnitt 4. Föreskriften motsvarar den nya föreskriften i 20 § andra stycket lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

7 §

I paragrafen har införts ett andra stycke som motsvarar 7 § andra stycket förslaget till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

9.4 Förslaget till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

1 §

Bestämmelsen är ny och anger lagens tillämpningsområde.

2 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med 5 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting. I bestämmelsen har dock syftningar på de konton för mervärdesskatt hos Riksgäldskontoret som föreslås avskaffas utgått.

3 och 4 §§

Bestämmelserna överensstämmer med 5 a och 6 §§ lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting.

5 §

Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med 7 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting. På motsvarande sätt som i 2 § har orden ”från kontona” utmönstrats.

Ändringen i andra stycket 3 föranleds av att den försökslagstiftning som avses i lagen (1996:1415) om försöksverksamhet med regionförbund i Kalmar län och Skåne län upphörde den 1 januari 2003. I stället har lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser tillkommit.

6–8 §§

Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i 8–10 §§ lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting.

9 §

Bestämmelsen är utformad efter mönster av 10 kap. 26 § skattebetalningslagen (1997:483) och 4 kap. 4 § lagen (2001:1227) om självdeklARATIONER och kontrolluppgifter.

En deklARATION skall efter medgivande kunna lämnas i form av ett elektroniskt dokument, dvs. på medium för automatiserad behandling. Med-

givande skall kunna ges i enskilda fall men också generellt genom föreskrifter.

I andra stycket anges vad som är ett elektroniskt dokument. Att kravet på underskrift skall anses som uppfyllt med elektroniska medel innebär att det finns en kvalificerad elektronisk signatur. Detta följer av 17 § lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer.

10–22 §§

Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i 11–23 §§ lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting.

I 16 § har ett tillägg gjorts som klargör att Skatteverket har rätt att göra en s.k. ADB-revision.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av andra stycket framgår att de tidigare gällande reglerna kommer att tillämpas på förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006. Eftersom de räntebärande kontona hos Riksgäldskontoret avskaffas fr.o.m. 2006 kommer emellertid all ersättning att avräknas direkt mot en inkomsttitel på statsbudgeten.

9.5 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

3 kap. 29 §

Den föreslagna ändringen utgör endast en följdändring. Hänvisningen till 6 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting har ersatts av en hänvisning till 4 § i den här föreslagna lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.

9.6 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

21 kap. 12 §

Den föreslagna ändringen utgör endast en följdändring. Hänvisningen till lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting har ersatts av en hänvisning till den här föreslagna lagen om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting.

Författningsförslag i promemorian Begränsning av
möjligheten att åberopa nya omständigheter vid över-
klagande av beslut om bidrag och avgifter i de kom-
munala utjämningsystemen m.m. (dnr Fi2005/2263)

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämnings-
avgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om
stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:886) om utjämningsavgift
för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service
till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

*En kommun som överklagar
Skatteverkets beslut enligt 5 § tred-
je stycket får hos regeringen åbe-
ropa sådana fel och brister i un-
derlaget för beslutet som inte påta-
lats senast vid den tidpunkt som
anges i 5 § andra stycket endast om
det finns synnerliga skäl.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

En kommun som överklagar Skatteverkets beslut enligt 5 § tredje stycket får hos regeringen åberopa sådana fel och brister i underlaget för beslutet som inte påtalats senast vid den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunal-ekonomisk utjämning

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

En kommun eller ett landsting som överklagar Skatteverkets beslut enligt 18 § tredje stycket får hos regeringen åberopa sådana fel och brister i underlaget för beslutet som inte påtalats senast vid den tidpunkt som anges i 18 § andra stycket endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Begränsning av möjligheten att åberopa nya omständigheter vid överklagande av beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen m.m. (dnr Fi2005/2263)

Efter remiss har yttranden över promemorian Begränsning av möjligheten att åberopa nya omständigheter vid överklagande av beslut om bidrag och avgifter i de kommunala utjämningsystemen m.m. avgetts av Riksdagens ombudsmän, Kammarrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Socialstyrelsen, Ekonomistyrningsverket, Skatteverket, Statskontoret, Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Landsting, Arboga kommun, Bräcke kommun, Enköpings kommun, Essunga kommun, Flens kommun, Göteborgs kommun, Höganäs kommun, Jönköpings kommun, Kalmar kommun, Ljusdals kommun, Mjölby kommun, Nora kommun, Sölvesborgs kommun, Tingsryds kommun, Umeå kommun, Vilhelmina kommun, Hallands läns landsting, Stockholms läns landsting och Västernorrlands läns landsting.

Ekerö kommun, Grums kommun, Haparanda kommun, Kungälv kommun, Leksands kommun, Malmö kommun, Timrå kommun, Tranemo kommun, Varbergs kommun, Kronobergs läns landsting och Örebro läns landsting har beretts tillfälle att avge yttranden men har avstått från att yttra sig.

Författningsförslag i promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstingskostnader för viss mervärdesskatt (dnr Fi2004/4921)

Förslag till lag om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Genom denna lag regleras kommuners och landstings ersättning för ingående mervärdesskatt.

Rätt till ersättning

2 § Kommuner, landsting och kommunalförbund har efter ansökan rätt till ersättning för ingående mervärdesskatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som inte får dras av enligt den lagen.

Vad som sägs i första stycket om ingående mervärdesskatt som inte får dras av enligt mervärdesskattelagen gäller även sådan ingående mervärdesskatt för vilken rätt till återbetalning enligt den lagen inte föreligger.

3 § Om det vid tillämpningen av denna lag inte går att fastställa fördelningen mellan ingående mervärdesskatt som får dras av enligt mervärdesskattelagen (1994:200) och ingående mervärdesskatt för vilken ersättning kan erhållas enligt denna lag, får fördelningen i stället göras efter skälig grund.

4 § Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200). Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen skall dock inte tillämpas i fråga om sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket och 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

5 § Kommuner och landsting har efter ansökan rätt till ersättning för de ökade kostnader som till följd av bestämmelserna om mervärdesskatt uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning samt vid hyra av lokal för sådana boendeformer som avses i 4 §. Rätt till ersättning föreligger också när kommunen och landstinget lämnar bidrag till näringsidkare för dennes verksamhet inom nämnda områden.

Ersättning enligt första stycket utgår även till

1. kommunalförbund,

2. sådant beställarförbund som bedriver försöksverksamhet enligt lagen (1994:566) om lokal försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring, hälso- och sjukvård och socialtjänst, och

3. sådant samverkansorgan som avses i lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen.

Storleken av ersättningar som avses i denna paragraf beräknas enligt schablon. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om schablonberäkningen.

6 § Med kommun avses i 8 och 12–18 §§ även landsting, kommunalförbund samt sådant beställarförbund som avses i 5 § andra stycket 2.

Ansökan och årsuppgift

7 § Ansökan om ersättning enligt 2 och 5 §§ skall vara undertecknad och ha kommit in till Skatteverket senast andra året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Ansökan skall avse en ersättningsperiod på en kalendermånad eller tre på varandra följande kalendermånader under samma kalenderår.

Ansökan skall lämnas enligt fastställt formulär.

8 § För varje kalenderår skall kommunen lämna uppgift (årsuppgift) om dels det belopp som bokförts på konton för sådan mervärdesskatt som berättigar till ersättning enligt 2 §, dels sådana schablonbelopp som beräknats enligt 5 §.

Årsuppgiften skall vara undertecknad och ha kommit in till Skatteverket senast före utgången av juni året efter det kalenderår som uppgiften avser.

Årsuppgift skall lämnas enligt fastställt formulär.

9 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får föreskriva eller i enskilda fall medge att sådan ansökan om ersättning enligt 2 och 5 §§ och årsuppgift enligt 8 § får lämnas i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad databehandling och vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande. I så fall får kravet på underskrift uppfyllas med elektroniska medel.

Beslutande myndighet

10 § Skatteverket fattar beslut enligt denna lag.

Ersättningsbeslut

11 § Ett beslut om ersättning enligt 2 eller 5 § (ersättningsbeslut) fattas för varje ersättningsperiod för sig. Beslutet fattas med ledning av ansökan och andra tillgängliga uppgifter.

Om ansökan inte har kommit in inom föreskriven tid, anses ersättningen ha bestämts till noll kronor.

Om Skatteverket omprövat sitt ersättningsbeslut enligt 17 eller 18 §, får en sådan ändring av beslut som omfattar flera ersättningsperioder under ett kalenderår och som görs efter utgången av kalenderåret, hänföras till den sista ersättningsperioden under kalenderåret.

12 § Innan ett ersättningsärende avgörs skall kommunen ges tillfälle att yttra sig om det inte är onödigt.

Ett ersättningsärende får inte avgöras utan att kommunen dels har underrättats om en uppgift som har tillförts av någon annan än kommunen, dels fått tillfälle att yttra sig över uppgiften. Detta gäller dock inte om det är uppenbart obehövt.

Utredning

13 § Skatteverket får förelägga kommunen att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som behövs för kontroll av rätten till ersättning

14 § Om uppgifter i en ansökan om ersättning behöver kontrolleras genom avstämning mot räkenskaper, anteckningar eller andra handlingar, får Skatteverket komma överens med kommunen om att en sådan avstämning skall göras vid besök hos kommunen.

15 § Skatteverket får besluta om revision hos kommunen för att kontrollera att uppgift som kommunen lämnat till ledning för ersättningsbeslut är riktig.

Vid revision får räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör verksamheten granskas. Med handling avses framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel.

16 § Vid revision skall kommunen tillhandahålla de handlingar och lämna de upplysningar som behövs för revisionen. Kommunen skall i övrigt lämna den hjälp som behövs vid revisionen. För revision gäller bestämmelserna i 3 kap. 12 § andra och tredje styckena taxeringslagen (1990:324).

Ränta

17 § Kostnadsränta tas ut på ersättning som kommunen skall betala tillbaka efter beslut av Skatteverket. Röntan beräknas från den dag beloppet betalades ut till och med den dag beloppet återbetalas.

Intäktsränta betalas på ersättning som skall betalas till kommunen. Röntan beräknas från utgången av första månaden efter den månad då ansökan om ersättning kom in till Skatteverket och till och med den dag beloppet betalas ut.

Kostnadsränta och intäktsränta beräknas efter en räntesats som motsvarar basräntan enligt 19 kap. 3 § skattebetalningslagen (1997:483).

Omrövning

Prop. 2005/06:7
Bilaga 3

18 § Skatteverket får ompröva ett beslut om ersättning eller ränta enligt denna lag, om detta begärs av kommunen eller om det finns andra skäl.

Omrövning får dock inte ske om frågan har avgjorts av en förvaltningsdomstol.

19 § En begäran om omrövning skall ha kommit in till Skatteverket senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Om Skatteverket självant omprövar ett beslut, får omrövningsbeslut meddelas senast tredje året efter utgången av det kalenderår som ersättningen avser.

Ett beslut får omprövas även efter den tid som anges i första och andra styckena när en ändring föranleds av Skatteverkets beskattningsbeslut enligt skattebetalningslagen (1997:483).

Överklagande

20 § Skatteverkets beslut om föreläggande enligt 13 § eller revision enligt 15 § får inte överklagas.

Övriga beslut av Skatteverket enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 § Om ett beslut överklagas av en kommun är Skatteverket motpart.

Verkställighet

22 § Skatteverkets ersättningsbeslut skall gälla omedelbart, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den instans som skall pröva beslutet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Genom lagen upphävs lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting, som dock tillämpas i fråga om förhållanden som hänför sig till tiden före den 1 januari 2006

Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt (dnr Fi2004/4921)

Promemorian Förändringar i systemet för ersättning för kommuners och landstings kostnader för viss mervärdesskatt (Fi2004/4921) har remitterats till Ekonomistyrningsverket, Riksgäldskontoret, Skatteverket samt Sveriges Kommuner och Landsting (Svenska Kommunförbundet och Landstingsförbundet i samverkan). Samtliga dessa har yttrat sig.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 5 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som påtalats först efter den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 5 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som påtalats först efter den tidpunkt som anges i 5 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunal-ekonomisk utjämning.

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Vid prövningen av ett beslut enligt 18 § tredje stycket får sådana fel och brister i underlaget för beslutet som påtalats först efter den tidpunkt som anges i 18 § andra stycket, beaktas endast om det finns synnerliga skäl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2005-09-01

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Ändrade bestämmelser om överklagande av beslut i de kommunala utjämningsystemen

Enligt en lagrådsremiss den 25 augusti 2005 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
2. lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
3. lag om ändring i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Axel Taliercio, biträdd av ämnesrådet Lennart Tingvall.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 september 2005

Närvarande: statsrådet Ringholm, ordförande, och statsråden Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Johansson Y., Bodström, Sommestad, Andnor, Nuder, Johansson M., Hallengren, Björklund, Holmberg, Jämtin, Österberg, Orback, Baylan

Föredragande: statsrådet Österberg

Regeringen beslutar proposition 2005/06:7 Vissa kommunalekonomiska frågor